

เรื่องระเบียบการแต่งกายของสตรี

โดยที่คณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นสมควรวางระเบียบการแต่งกายสตรีให้เหมาะสมแก่ความเจริญของประเทศ และเชิดชูคุณค่าของความเป็นคนไทย จึงได้ตั้งกรรมการคณะหนึ่ง ประกอบด้วย หลวงวิจิตรวาทการ รัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ หม่อมกอบแก้ว อากาศ นางโกวิทภักย์วงศ์ หม่อมหลวงบุญ ชัยนาม นางราช ภมรมนตรี นางวิจิตรวาทการ นางไฉว ทองเจือ และนางอมร โอศถานนท์ เป็นกรรมการ คณะกรรมการได้ประชุมปรึกษาร่างระเบียบขึ้น คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาอนุมัติแล้ว จึงประกาศเป็นระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

การใช้ระเบียบ

ข้อ ๑ ระเบียบนี้ให้ใช้แก่สตรีที่เป็นข้าราชการ สตรีที่มีตำแหน่งแล้ว และสุภาพสตรีทั่วไป ซึ่งจะพิจารณาใช้ให้เหมาะสมแก่กาลเทศะและความสามารถในการแสดงหาเครื่องแต่งกาย

ข้อ ๒ สิ่งใดที่ไม่สามารถประกอบทำระเบียบในประเทศ จะต้องสั่งซื้อจากนอกประเทศและเป็นของแพงหรือหาซื้อมากเช่นถุงมือ แม้จะระบุไว้ในระเบียบนี้ ก็อาจต้งใช้ได้

ความหมายของเครื่องแต่งกาย

ข้อ ๓ คำว่า “เครื่องเต็มยศ” และ “เครื่องครึ่งยศ” ใน
ในประกาศฉบับนี้หมายถึงเครื่องแต่งกายซึ่งต้องใช้ในโอกาสที่เป็น
พระราชพิธี รัฐพิธี หรืองานสโมสรสันนิบาตใดๆ ซึ่งมีหมาย ประกาศ
คำสั่ง หรือระเบียบแบบแผน ให้แต่งเครื่องแบบเต็มยศหรือเครื่อง
แบบครึ่งยศ

ข้อ ๔ คำว่า “เครื่องปกติ” ในประกาศฉบับนี้ หมายถึง
ถึงเครื่องแต่งกายซึ่งต้องใช้ในโอกาสที่เป็นพระราชพิธี รัฐพิธี หรือ
งานสโมสรสันนิบาตใดๆ ซึ่งมีหมาย ประกาศ คำสั่ง ระเบียบ
แบบแผน หรือคำสั่งชกชวนให้แต่งเครื่องแบบปกติ

ข้อ ๕ คำว่า “เครื่องแต่งกายธรรมดา” หมายถึงเครื่อง
แต่งกายประจำวัน ซึ่งสุภาพสตรีจะต้องแต่งไปในที่ชุมนุมชน หรือ
ที่สาธารณสถานในโอกาสซึ่งมิใช่ในงานพระราชพิธี งานรัฐพิธี หรือ
งานสโมสรสันนิบาต

ข้อ ๖ คำว่า “สวมเสื้อผ้าอย่างไทย” หมายถึงการนุ่งผ้า
แบบจีน และสวมเสื้อ ซึ่งอาจใช้วัตถุอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้
คือ

(๑) วัตถุที่มีกำเนิดหรือทำขึ้นในประเทศไทย หรือ

(๒) วัตถุที่มีดัดดัดอย่างไทย หรือประดิษฐ์หรือทำแบบให้มิดลักษณะอย่างไทย

ประเภทของเครื่องแต่งกาย

ข้อ ๗ เครื่องเต็มยศ เครื่องครึ่งยศ และเครื่องปกติ ของสตรีให้แบ่งออกเป็นสองประเภท คือ

ก. สำหรับงานพระราชพิธี หรือรัฐพิธีในพระที่นั่ง เช่น งานพระราชพิธีในพระที่นั่งอมรินทรวินิจฉัย และงานรัฐพิธีในพระที่นั่งอนันตสมาคม เป็นต้น

ข. สำหรับงานนอกพระที่นั่ง เช่น งานอุทยานสโมสรในสวนคิวาดัย งานต้อนรับที่ท่าเทียบนายกรัฐมนตรี งานต้อนรับที่กระทรวงการต่างประเทศ และงานสวนสนาม เป็นต้น

งานใดมิใช่พระราชพิธีหรือรัฐพิธี แม้จะทำในพระที่นั่งก็ให้ถือเป็นงานนอกพระที่นั่ง

เครื่องแต่งกายสำหรับงานในพระที่นั่ง

ข้อ ๘ เครื่องเต็มยศสำหรับงานในพระที่นั่ง เป็นดังนี้

(๑) นุ่งยกแบบชั้นยาวถึงข้อเท้า

(๒) เสื้อที่เหมารัดกับผ้าถุง

(๓) กุ้งเท้าแพรยาว ไม่ใช่สีดำ และไม่ใช่สีขาว

(๕) รองเท้าชั้นสูง เป็นสีทอง สีเงิน คาค ค้วน แพร หนักดัด ขดียบทอง หรือ หนักดัดขดียบเงิน

(๕) ประดับเครื่องราชอิสสรียาภรณ์

(๖) ผู้ที่ได้รับพระราชทานสายสะพาย ต้องสวมสายสะพายตามกำหนดในหมายรับสั่งของสำนักพระราชวัง และตามระเบียบแบบแผนการสวมสายสะพาย

ข้อ ๘ เครื่องครึ่งยศสำหรับงานในพระที่นั่ง มีลักษณะเหมือนเครื่องเต็มยศที่กล่าวในข้อ ๘ เว้นแต่ไม่สวมสายสะพาย

ข้อ ๙ เครื่องปกติสำหรับงานในพระที่นั่ง เหมือนเครื่องเต็มยศที่กล่าวในข้อ ๘ เว้นแต่ไม่สวมสายสะพายและไม่ประดับเครื่องราชอิสสรียาภรณ์ นอกจากจะระบุไว้ในหมายรับสั่งว่าให้แต่งเครื่องแบบปกติประดับเครื่องราชอิสสรียาภรณ์

ข้อ ๑๐ เครื่องราตรีดีมอร์สำหรับงานในพระที่นั่ง ให้แต่งตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๘-๙ และ ๙ และจะสวมเสื้อคลุมด้วยก็ได้

เครื่องแต่งกายสำหรับงานนอกพระที่นั่ง

ข้อ ๑๑ เครื่องเต็มยศ เครื่องครึ่งยศ สำหรับงานนอกพระที่นั่ง เหมือนเครื่องเต็มยศและเครื่องครึ่งยศในพระที่นั่ง ตามที่กล่าวไว้ในข้อ ๘ และข้อ ๙ แต่

(๓) เสื้อผ้าอย่างไทย มีความยาวถึงข้อเท้า เสื้อผ้าในกรณีนี้
ไม่จำเป็นต้องเป็นยกเล็มอไป

(๒) หมวกให้เหมาะสมกับเสื้อผ้า แต่ถ้าเป็นงานซึ่งเริ่มใน
เวลาเกิน ๑๘ น. ไปแล้ว ไม่ต้องสวมหมวก

(๓) ถุงมือขาว

ข้อ ๓๓ เครื่องปกติสำหรับงานนอกพระที่นั่ง เป็นต้น

(๑) หมวกให้เหมาะสมแก่เสื้อผ้า แต่ถ้าเป็นงานซึ่งเริ่มใน
เวลาเกิน ๑๘ น. ไปแล้ว ไม่ต้องสวมหมวก

(๒) เสื้อผ้าอย่างไทย แต่มีชายอกทองหรือยกเงินทั้งผืน

(๓) ถุงเท้าแพรยาว ไม่ใช่สีดำ และไม่ใช่สีขาว

(๔) ถุงมือขาว หรือสีใด ๆ ที่กลมกลืนกับเครื่องแต่งกาย

(๕) รองเท้าชั้นสูง สีที่เหมาะสมกับเครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกายในเวลาย้ายต้องให้มีคุณภาพดีกว่าเครื่องแต่งกาย
เวลาเช้า

ข้อ ๓๔ เครื่องราตรีดีมโสรสำหรับงานนอกพระที่นั่ง ให้แต่ง
เหมือนเครื่องราตรีดีมโสรสำหรับงานในพระที่นั่ง และจะสวมเสื้อ
คลุมด้วยก็ได้

เครื่องแต่งกายธรรมดา

ข้อ ๑๕ เครื่องแต่งกายธรรมดา เป็นดังนี้

- (๑) หมวกให้เหมาะสมแก่เสื้อผ้า แต่เมื่อพ้นเวลา ๓๘ น.
ไปแล้ว ไม่จำเป็นต้องสวมหมวก
- (๒) เสื้อผ้าอย่างไทย
- (๓) รองเท้ามีส้น ซึ่งมีใช้รองเท้าแตะ รองเท้าสำหรับห้อง
นอน รองเท้าหุ้ม หรือรองเท้าไม้
- (๔) ถุงเท้า หรือไม่สวมตามใจสมัคร
- (๕) ถุงมือ

ข้อ ๑๖ เครื่องราตรีสโมสรธรรมดา ให้ अनुโตมตามตมัยนิยม

ลักษณะของหมวก

ข้อ ๑๗ หมวกอาจทำด้วยวัตถุอย่างหนึ่งอย่างใด เช่น ฟาง ผ้า
แพร ลักหาด ใบลาน หรือไม้สาน ก็ได้

ข้อ ๑๘ หมวกต้องไม่มีรูปเป็นหมวกชายหาค หมวกใต้นอน
หมวกผู้ชาย หรือใช้สายรัดคางอย่างใด ๆ

ข้อ ๑๙ ตามธรรมดา ดีของหมวกจะต้องกลมกลืนกับดีของ
เสื้อผ้า แต่หมวกซึ่งมีดีดั่งจะกล่าวต่อไปนี้ อาจใช้กับเสื้อผ้าได้
ทุกดี คือ

หมวกส์ ขาว

หมวกส์ ดำ

หมวกส์ เนื้อ

หมวกส์ ฟ้าตาล

หมวกส์ กรมท่า

ข้อ ๒๐ หมวกที่ใช้เวลาเข้าหรือออกงาน ต้องทำอย่างเรียบร้อย
ไม่ใช่วัตถุที่แวววาว เช่น ตาด ต่วน ไม่มีเครื่องประดับโดดเด่น
เช่น เข็มเพชร หรือลูกปัด แต่หมวกที่ใช้ในเวลางาน จะใช้วัตถุ
แวววาวบ้าง หรือมีเครื่องประดับให้งามยิ่งขึ้นก็ได้

ข้อ ๒๑ หมวกที่สวมถูกต้องตามประกาศนี้แล้ว ไม่มีความ
จำเป็นต้องถอดในกาละหรือเทศะใด ๆ

การทำความเคารพ

ข้อ ๒๒ การทำความเคารพในเวลาร่วมหมวก จะทำโดยวิธี
กราบ วิธีไหว้ วิธีก้มศีรษะ หรือวิธีย่อตัวคำนับก็ได้ สุดแต่
กาละเทศะ

ข้อ ๒๓ ในการสัมผัสมือตามแบบสากล สตรีที่สวมถุงมืออยู่
ไม่จำเป็นต้องถอดถุงมือ แต่ถ้าเป็นการสัมผัสมือกับสตรีที่ไม่สวมถุงมือ
หรือที่ถอดถุงมือแล้วต้องถอดถุงมือด้วย

การแต่งกายเครื่องไวท์ทูล์

ข้อ ๒๔ การแต่งกายเครื่องไวท์ทูล์ ให้ปฏิบัติตามระเบียบของ
สำนักนายกรัฐมนตรี

กะเบ้าถือ

ข้อ ๒๕ กะเบ้าถือ ตามธรรมดาพึงใช้สีเหมือนกับส่วนใดส่วน
หนึ่งของเครื่องแต่งกาย เช่น สีเดียวกับหมวก หรือสีเดียวกับรองเท้า
หรือสีเดียวกับเข็มขัด หรือสีเดียวกับเสื้อผ้า เป็นต้น และพึงมี
ลักษณะเรียบ ๆ ไม่เป็นลวดทองหรือสีเงิน ไม่เป็นลวดแวววาว และ
มิใช่ทำด้วยดุกบัทม์

ข้อ ๒๖ กะเบ้าถือที่ใช้ในงานราตรีดีมอร์ หรืองานพระราช
พิธี หรือรัฐพิธีในพระที่นั่ง ต้องมีขนาดย่อม และจะเป็นลวดทอง
สีเงิน เป็นลวดแวววาว หรือทำด้วยดุกบัทม์ก็ได้

ประกาศมา ณ วันที่ ๒๗ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๘๔

พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี